

Egy teátrumdirektor a régi időből

A jó öreg K...-t amint emlékezhetünk rá, körülbelül jobban szerette a közönség mint igazgatót, hogysen mint színészt. Hanem ő azért híven betölté a maga helyét, s játszott kegyetlen apákat, intrikusokat, de különösen nagy szenvedéllyel haragos hősoket.

A közönség hozzá volt szokva, hogy vele komázzék, s sehogy sem akarta neki elhinni, hogy haragszik: mikor aztán néha egy dühös monológot bevégezett, megállt, várta, hogy tapsoljanak. Azt nem cselekedték. Akkor körülnézett, hogy mi dolog ez? S azután a közönség felé fordulva, pantomimikával mutatá, hogy itt egészen helyén volna, ha tapsolna a közönség. A közönség aztán tapsolt és nevetett. Akkor aztán ő is folytatta a mérges deklamációt.

Egy ilyen patetikus monológ közepette egyszerre elől találta érni a prüsszentés; a közönség nem volt rest egyhangúlag „prosit”-ot kiáltani fel rá, mire ő egész illedelemmel felele a színpadról: „ago gratias”.

Egyszer pedig Megyeri volt nála vendégszerepen; egy nagyon kedves gyilkos-égető darabot adtak, amiben Dániel, a hűtelen szolga, utoljára a körmeivel kaparja fel a sírból meggyilkolt gazdáját. Megyeri játszotta Dánielt, az igazgató a kegyetlen grófot, kinek utoljára a lábai előtt térdeplő Dánielt fel kell rúgni maga elől. Valaki azonban a színpadon egy gömbölyű fejű szeget talált elejteni, amit úgy hínak, hogy dekorátor-szeg. Hát amint a dühös gróf nagyot toppant egész haraggal, egyenesen beletoppan a hegyével felfelé álló szegbe.

– Jaj! jajjajaj! jajajaj! – ordít a gróf, s azzal elkezd fél lábon táncolni alá s fel, s mutogatni a feltartott másik talpát égen és földön lakóknak, akik közül senki sem tudta kitalálni, hogy mi baj érte? Utoljára a sűgőlyukhoz ugrált vele.

– Húzd ki, sűgő! húzd ki! húzd ki a lábamból ezt a gyilkot, ezt a kardot, ezt a hajítódárdát!

Persze hogy a szomorújátékból semmi sem lett aztán, pedig igazi vér is folyt benne, hanem ezúttal legalább szegény igazgatót komolyan megtapsolták, mert igen élethíven játszotta a meggyilkoltat, akit a talpán keresztül lőttek agyon.

Sokkal rosszabb mulatság volt az rá nézve, mikor egyszer azt kezdték el, hogy amint kilépett a színpadra, rögtön elkezdtek neki fűtyülni.

Néha csókot vetett a fűtyülő felé, s zavartalanul játszott tovább; másszor szembeszállt vele: „úgy én is tudok” – s visszafűtyülé a hivatlan kritikust.

Egyszer azonban megsokallta már a dolgot, s kitudá, hogy ezt a mindennapos fűtyőt senki sem rendezi más, mint a Kolozsváron tanuló oláh diákok, s azoknak az élén maga Janku Ábrahám, aki akkor is nagy auktoritás volt már.

Mit tett hát az igazgató? tán bevádolta őket? vagy birokra kelt velük? Óh nem. Odahívata magához Janku Ábrahámot, s komoly orcával azt mondá neki:

– Tisztelt barátom! Lásza, holmi léhűtők engem mindennap kifűtyülnek. Kegyed nagytekintélyű férfiú, kiválik a többi közül. Én kegyednek és még egy pár derék társának minden napra ingyenjegyet adok, hogy tartsanak rendet a színházban. Egészen kegyetekre bízom magamat.

Attól a napságtól fogva sohasem fűtyülték ki az igazgatót; sőt ha valaki pisszegni mert is ellene, azt a megtérített pártosok menten kilökték az ajtón.

...De jó státusférfiú lett volna az a teátrumdirektor!...

JÓKAI MÓR - AZ ÜSTÖKÖS

Humoristico–belletristicus hetilap - I. kötet, 1858.